

До 80-річчя кафедри шкірних та венеричних хвороб Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова

Сімнадцятого вересня 1934 року сталася важлива для Вінниччини подія – наказом Народного Комісара охорони здоров'я України на базі Вінницького фармацевтичного інституту створили Вінницький медичний інститут, який мав забезпечити область кваліфікованими лікарськими кадрами.

Кафедру шкірних та венеричних хвороб організували в 1934 році на базі Вінницького обласного шкірно-венерологічного диспансеру (100 ліжок), який почав працювати в 1925 році на Першотравневій вулиці.

Першим завідувачем кафедри був професор С.А. Глауберзон (1934–1937). У цей період колектив кафедри багато уваги надавав налагодженню навчального процесу, матеріальному забезпеченню, організації науково-дослідної роботи. Почали вивчати етіологію червоного плескатоного лишая, оперізуючого герпесу, зв'язок патологічних змін шкіри з порушенням функцій нервової системи та внутрішніх органів, удосконалювали фізіотерапію дерматозів.

1937 року кафедру очолив професор М.З. Юхневич (1937–1941), вихованець Одеської дерма-

Колектив кафедри шкірних та венеричних хвороб ВНМУ імені М.І. Пирогова

Зліва направо — 1-й ряд: доц. С.Г. Мазорчук; доц. С.К. Псюк; зав. кафедри, проф. С.А. Бондар; завуч кафедри, доц. Л.Л. Гармаш; доц. М.Р. Анфілова; 2-й ряд: асист. О.М. Пічкур; ст. лаборант Є.С. Краснощоків; асист. О.В. Білозьоров; доц. С.В. Дмитренко; асист. А.А. Наліжкитий; асист. І.Л. Пархоменко; асист. М.С. Третяков; лаборант О.О. Богачук

товенерологічної школи. Він широко впроваджував у клініку біохімічні методи обстеження хворих на різні дерматози та венеричні хвороби, вивчав імунітет у разі природженого сифілісу, залучав студентів-гуртківців до наукових досліджень.

У період окупації німецько-фашистськими загарбниками морфологічний корпус інституту та деякі клініки було зруйновано, до 1944 року вищий навчальний заклад не працював.

У 1944 році після звільнення Вінниці від ворога інститут відновив роботу, і завідувачем кафедри призначили професора Л.О. Христіна (1944–1945), який влітку 1945 року виїхав із Вінниці.

Від липня 1945-го до 1961-го кафедру очолював професор Ю.М. Левін. Під його керівництвом відроджувалася науково-дослідна робота, підвищувався рівень навчально-методичної, лікувально-консультативної роботи викладачів і працівників охорони здоров'я, було створено муляжний музей для удосконалення навчання студентів. Протягом багатьох років Юхим Миронович очолював Вінницьке обласне товариство дерматовенерологів. Його науковий і практичний досвід відображено в 90 наукових працях (монографії, статті, методичні листи, брошури), 38 із яких опубліковані в зарубіжних наукових журналах німецькою та французькою мовами.

Основними напрямками наукових пошуків кафедри в повоєнний період було поглиблене дослідження захворюваності на дерматози працівників цукрових заводів Вінницької області, вісцеральний сифіліс, вплив препаратів миш'яку та вісму на функцію печінки. На ці теми виконано дві кандидатські дисертації.

Професор Ю.М. Левін був ученим з широким колом інтересів. Він віртуозно грав на скрипці, досконало володів англійською, французькою та німецькою мовами. Багато років був членом художньої ради медінституту та Вінницького драматичного театру імені М. Садовського. Ю.М. Левін писав: «До врачебной деятельности моей профессией являлось музыкальное искусство, главным образом оперное пение».

У спогадах учні та співробітники клініки характеризували професора Ю.М. Левіна як висококваліфікованого лікаря, неординарного лектора, інтелігентну та делікатну людину.

Від 1962 до 1972 року кафедру очолювала кандидат медичних наук, доцент, а згодом професор Н.І. Тумашова. У цей період повністю оновився викладацький склад кафедри, активізувалася науково-дослідна робота з молодими кадрами. Вивчали обмін мікроелементів, електролітів та автоімунну реактивність у хворих на

хронічні та тяжкі дерматози за допомогою інформативних сучасних методик. Було налагоджено тісну конструктивну співпрацю з кафедрою медичної хімії Івано-Франківського медичного інституту. За результатами наукових досліджень у 1967 році захищено докторську дисертацію (Н.І. Тумашова на тему: «Аутоиммуннологические реакции и некоторые микроэлементы при кожных и венерических болезнях» та 6 кандидатських (А.М. Борисенко, С.К. Псюк, С.Г. Мазорчук, Б.О. Борисенко, Г.К. Гарматюк, Л.М. Ковальова).

Н.І. Тумашова надавала особливої уваги матеріальному забезпеченню досліджень, розширенню кафедральних приміщень (навчальних кімнат, лабораторій), що сприяло якісному проведеному практичних занять, а також конструктивній роботі студентського наукового гуртка. Вона залишила слід в інституті і на Вінниччині як ерудований фахівець, пристрасний вчений, лектор, доброзичливий колега, творчий педагог. Наприкінці 1971 року професор Н.І. Тумашова виїхала в Тернопіль, де очолила кафедру дерматовенерології.

У 1972 році кафедрою завідував доцент С.К. Псюк, який дбав не тільки про належне викладання дерматовенерології, а й про оснащення кафедральної лабораторії реактивами, посудом, апаратурою. Протягом року цікаво і творчо прочитав студентам 4-го курсу лікувального та педагогічного факультетів курс лекцій за спеціальністю.

Від 1973 до 1994 року кафедрою завідував вихованець Київської дерматовенерологічної школи професор І.Н. Ляшенко, учень І.І. Потоцького. Колектив кафедри зосередив зусилля на подальшому удосконаленні процесу навчання студентів: розроблено та запроваджено ланкову методику практичних занять з мікрокурацією хворих, складено і видано схему навчальної історії хвороби, складено понад 200 ситуаційних задач та карток для тестового контролю студентів. Лекції читали з демонстрацією хворих, активніше став працювати гурток, де брала участь доцент Л.Л. Гармаш. На підсумковій щорічній інститутській конференції було виділено секцію дерматовенерології. Кафедральний студентський гурток та його членів не раз нагороджували грамотами.

Досліджували окисно-відновні процеси при хронічних поширених дерматозах, вплив курортних бальнеологічних факторів Житомира, Хмільника і теренкуру на перебіг псоріазу, екземи, нейродерміту в комплексі з ультрафіолетовим опроміненням. Вивчали близькі та віддалені результати курортно- і фізіотерапії демодекозу,

оперізуючого герпесу, склеродермії тощо. Розроблено та запроваджено в практику методи лікування мікозів, акаріазису первомуром, псоріазу — лікарськими рослинами, екземи, алергійного дерматиту, вугрової хвороби, хронічної вегетуючої виразкової піодермії — полісорбом, дерматитів — поліакриламідом. Виконано фрагменти республіканської планової роботи з вивчення поширеності та епідеміологічних особливостей захворювань, які передаються статевим шляхом. Вивчали питання патогенезу, діагностики, клініки, профілактики і комплексного лікування із застосуванням ентеросорбентів, композицій лікувальних рослин і фізичних засобів поширених та тяжких захворювань шкіри.

У кафедральній лабораторії було освоєно методи вивчення імунологічної реактивності, ферментативних процесів, перекисного окиснення ліпідів, ендотоксикозу, функцій шкіри в процесі перебігу та комплексної реабілітації і корекції хронічних дерматозів та інфекцій, що передаються статевим шляхом. Кафедра виконувала частину республіканської планової роботи з дослідження впливу підвищеної радіації після Чорнобильської аварії на здоров'я населення та перебіг дерматозів у Вінницькій та Житомирській областях. Після поглибленого і ретельного аналізу результати дослідження було оформлено в докторську та сім кандидатських дисертацій, які було захищено на кафедрі в 1980—2007 роках. У 2007 році захистив докторську дисертацію С.А. Бондар на тему: «Сорбційна терапія тяжких та хронічних поширених дерматозів».

На кафедрі під керівництвом професора І.Н. Ляшенка виконали кандидатські дисертації В.І. Склярів, О.О. Кілікеєв, Б.М. Гезь.

Від 1994 до 2009 року кафедру шкірних та венеричних хвороб очолював вихованець Вінницької дерматовенерологічної школи доцент С.К. Псюк. У цей період значно розширилася матеріально-технічна база, створено комп'ютерний клас, почали широко використовувати Інтернет. Впроваджено в наукову роботу і навчальний процес нові інформаційні технології для контролю, самоконтролю та екзамнування студентів, інтернів, магістрів, аспірантів, клінічних ординаторів та лікарів-дерматовенерологів практичної ланки охорони здоров'я. За цей період на кафедрі пройшли спеціальну підготовку понад 80 інтернів-дерматовенерологів для Вінницької, Хмельницької та Житомирської областей. С.К. Псюк до 2015 р. очолював Вінницький обласний осередок Української асоціації лікарів-дерматовенерологів та косметологів (УАЛДВК). У 2002—2005 роках, за наказом Міністерства

освіти і науки, щорічно на базі кафедри проводили Всеукраїнську студентську олімпіаду та наукову конференцію з дерматовенерології. За активну участь, організацію і проведення студентської олімпіади та наукової конференції Міністерство освіти і науки відзначило роботу викладачів кафедри С.К. Псюка, С.Г. Мазорчука, Л.Л. Гармаша та ст. лаборанта О.М. Пічура знаком «Відмінник вищої школи» та почесними грамотами.

У 2001—2002 роках кафедрою завідував вихованець Донецької дерматовенерологічної школи професор В.А. Бочаров. У цей час активно функціонував студентський науковий гурток, відбулася Перша Всеукраїнська студентська олімпіада з дерматовенерології, удосконалювався навчальний процес.

У грудні 2009 року завідувачем кафедри шкірних та венеричних хвороб було обрано доктора медичних наук, професора С.А. Бондара. У 1988 році він закінчив з відзнакою лікувальний факультет Вінницького медичного інституту імені М.І. Пирогова. Від 1988 до 1989-го навчався в інтернатурі зі спеціальності «Дерматовенерологія». У 1989—1999 роках працював старшим лаборантом кафедри шкірних та венеричних хвороб ВНМУ, від 1999 до 2008-го — асистентом кафедри шкірних та венеричних хвороб. 1992 року захистив кандидатську дисертацію на тему: «Роль ендогенної інтоксикації в патогенезі екземи и корекция ее энтеросорбционной терапией» (Київ), а в травні 2007-го — докторську на тему: «Сорбційна терапія тяжких та хронічних розповсюджених дерматозів» (Київ).

С.А. Бондар є автором 203 праць, надрукованих у наукових фахових виданнях України та СНД, 12 рацпропозицій, чотирьох нововведень та інформаційного листа.

Під його керівництвом захищено дві кандидатські дисертації та виконують одну кандидатську. С.А. Бондар є членом редакційної колегії низки фахових журналів. Від 2015 р. очолює Вінницький обласний осередок Української асоціації лікарів-дерматовенерологів та косметологів.

На сьогодні на кафедрі проводять педагогічну, лікувально-профілактичну і наукову роботу 10 викладачів: зав. кафедри, професор, докт. мед. наук Сергій Анатолійович Бондар, доцент, канд. мед. наук Степан Кіндратович Псюк, доцент, канд. мед. наук Світлана Генріхівна Мазорчук, завуч кафедри, доцент, канд. мед. наук Лариса Леонідівна Гармаш, доцент, канд. мед. наук Світлана Володимирівна Дмитренко, доцент, канд. мед. наук Марина Родіонівна Анфілова, асис-

тент, канд. мед. наук Інна Леонідівна Пархоменко, асистент, канд. мед. наук Олександр Володимирович Білозьоров, асистент, канд. мед. наук Максим Сергійович Третьяков, який працює ще й лікарем-дерматовенерологом ВОКШВД, асистент Андрій Андрійович Наліжитий, асистент Олег Миколайович Пічкур, асистент Ганна Анатоліївна Ситник.

Співробітниками кафедри є асистент Олег Миколайович Пічкур, ст. лаборанти Євген Сергійович Краснощоків, лаборанти Оксана Олександрівна Богачук, Галина Іллівна Підгурська. На кафедрі проходять навчання 2 аспіранти, 5 клінічних ординаторів.

Важливими розділами діяльності співробітників кафедри є лікувально-профілактична та організаційно-методична робота. Всі викладачі консультують стаціонарних хворих на базах ВОКШВД та інших лікувальних закладів міста і області, обслуговують виклики за санавіацією. Разом із керівництвом практичної служби охорони здоров'я кафедра організовує і проводить науково-практичні конференції лікарів-дерматовенерологів, на яких розглядають питання нових методів діагностики, лікування та профілактики дерматозів і венеричних хвороб. Особливої уваги надають аналізу діагностичних помилок. Важливе місце в роботі колективу кафедри посідає розробка і впровадження нових методів діагностики та ліку-

вання. Щорічно на базі кафедри отримують консультативно-діагностичну та лікувально-профілактичну допомогу понад 6 тис. хворих дерматовенерологічного профілю.

На кафедрі навчаються студенти чотирьох факультетів, готують інтернів за фахом «Дерматовенерологія».

Головний напрям наукових досліджень кафедри – вивчення ланок патогенезу, розробка та удосконалення методів профілактики, діагностики і комплексного лікування хронічних дерматозів та захворювань, що передаються статевим шляхом. Науковці кафедри плідно співпрацюють з колегами інших кафедр Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова. Підтримують тісні зв'язки з кафедрами дерматовенерології інших вищих навчальних закладів, ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України».

Ювілей з нагоди 80-річчя колектив кафедри шкірних та венеричних хвороб Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова зустрів у розквіті творчих сил і готовий до успішного виконання завдань, поставлених перед вищою медичною школою України в справі підготовки і виховання висококваліфікованих спеціалістів. Колектив кафедри шкірних та венеричних хвороб зберігає та продовжує традиції прославлених учителів.

Підготували
професор С.А. Бондар, доцент С.К. Псюк